

XVIII. SAZIV PRVE KOLONIJE NAIVE U TEHNICI SLAME

"TAVANKUT 2003"

5. - 12. VII. 2003.

Slomila me slama

Ako ti, Bože, oko zaželi ljepotu zlatnu, stvaranu najčešće žuljevitim i izmorenim rukama u dugom i marljivom radu strpljivošću bez granice, svrni svoj pogled na našu ravnicu, na Bačku, Panoniju ravnu. Tu u Tavankutu, Žedniku, Subotici, Đurđinu svoju ljubav prema ravnici i onome što im daje, prije četrdesetak godina, počeo "slikati" Bunjevske, Hrvatske. Nisu to ućene slikarske. Kažu da su naivke. Tako "naivno" stvaraju slike od slame da ih poželješe imati visoko cijenjeni ljudi našega vremena te danas krasko zidove uvaženih osoba ali i vatikansku zbirku, što je "naivkama" na ponos.

Od prvih "učiteljica" nastala je velika "škola" - naivno slikarstvo u tehnici slame. "Škola" zato što su stasale već prave generacije naivnih umjetnica, i umjetnika (rjeđe), koje zadivljuju svojom tehnikom, umješnošću i senzibilitetom. Osjećaju one svoje okruženje, svoje vrijeme i svoj narod. Otuda na ovim slikama motivi salaša, rita, ljudi u nošnji, predmeta vezanih za život na zemlji, ali i onih vezanih za najuzvišeniji odnos - odnos prema Bogu. Iz ovih su škola nikle raskošne "perlice", prve "krune" i zlatne slike.

A slama je, tko zna zašto, tek otpad koji seljak koristi za nužne poslove u radu sa stokom i zemljom. Od čitave slamke se tek njezin gornji dio - zrno - onako pravo cijeni. Gledala sam je na njivi, onako krhku, suhu... Što bi se od nje i moglo uraditi. A Bog je u srce risaruša ucrtao želju za stvaranjem ljepote u nećem teškom, praćeno znojem i velikim tjelesnim naporom da bi i taj rad u risu, žetvi bio oplemenjen, da bi dobio notu uzvišenog. Kako su samo znale vrijedne risaruše iskoristiti ovaj dar. Od prvotnih jednostavnih prstena i perlica do kićenja svakodnevnih upotrebnih predmeta, od vijenaca do krana, od krana do slika, pa i onih vrlo suvremenih, stiliziranih... Srce da ti stane kad vidiš što je nastalo od one suhe, često povijene i neugledne slame, na prvi pogled. Slomila me ta ljepota, slomila me slama svojom krhkošću. Slomiše me slamarke.

Priznanje ovom radu je stiglo. Osnovana je Prva kolonija naive u tehnici slame u Tavankutu. Slammarke izlažu kod nas i u inozemstvu. O njima pišu, razgovara se na tzv. okruglim stolovima.

Snimaju se filmovi. Pišu se knjige... I subotički Gradski muzej želi ove godine učiniti veliki korak - postaviti jednu stariju i jednu sliku s ovogodišnje kolonije u stalnu postavku.

Vidješe stručnjaci u bačkim slamarkama umjetnice, naivne i iskrene, u svoj produhovljenoj jednostavnosti. Etnolozi ali i oni koji dugi niz godina prate ove umjetnice, poput teologa i profesora, počеше vrlo ozbiljno istraživati fenomen nastanka slika od slame i odlučiše sve to i zapisati. Tako je ove godine po prvi put ozbiljno pripremljena obimom nevelika knjiga "Krhka ljepota trajna vrijednost" (u nakladi HKPD-a "Matija Gubec", Tavankut i Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović", Subotica) ali nezaobilazna u povijesti ove vrste umjetnosti koja je skupila stručne radove iz pera sudionika upravo spomenutih okruglih stolova. Ovom se knjigom zapravo najavljuje ona veća, monografija. Ona će dati stručan i zaslužen odgovor na izazov koji je postavljen prije četiri desetljeća, kako rekosmo.

Ovogodišnja tavankutska kolonija u sklopu Dužijance 2003. nastavlja dragocjenu brigu o još živim "starijim" slamarkama, pruža "školu" mladima i stvara novo lice tako neugledne slame koja je ova godine posebno nekvalitetna zbog velike suše. U ozračju prijateljstva i povjerenja, nesebičnog i strpljivog pokazivanja tehnike pripreme, pletenja, slaganja nastale su nove slike. I ove nove nose svoju poruku i pozivaju na nastavak. Ne prestaje ovaj rad završetkom kolonije jer se prave slike stvaraju dugo, često u osami dugih večeri kada ono obično doživljava preobrazbu u umjetničko, trajno vrijedno.

Izložba na završetku kolonije je jedna tek privremena postaja na kojoj se izmjenjuju posebni pogledi i na kojoj se zatvara tako važna veza: umjetnik - djelo - gledatelj. A na nama je da stvorimo stalni prostor za ovu komunikaciju između naših naivnih umjetnika, njihova rada i poštovalaca "zlatne" umjetnosti.

Vidim ti, Bože, u oku ljepotu zlatnu. Svratio si u našu ravnicu. Hvala ti.

Subotica, 3. 08. 2003.

Katarina Čeliković

SUDIONICI XVIII. SAZIVA KOLONIJE

1. MARIJA IVKOVIĆ IVANDEKIĆ
2. MARIJA DULIĆ
3. MARIJA VOJNIĆ
4. JOZEFA SKENDEROVIĆ
5. NEDELJKA ŠARČEVIĆ
6. KATARINA SKENDEROVIĆ
7. EDITA PETREKANIĆ
8. ANICA HORVACKI
9. ERŽEBET GUBIČAK
10. ERŽEBET VIRAG
11. BRANKA CVIJIN
12. JASNA KUJUNDŽIĆ
13. KATA KUJUNDŽIĆ
14. VITA VUKOVIĆ
15. ĐURĐINA VIDAKOVIĆ
HADNAĐ
16. ROZALIJA TOT KIŠ
17. GABRIJELA GMIJOVIĆ
18. AFRODITA ORČIĆ
19. ADRIJANA IVKOVIĆ
20. ANA ŠOTI
21. KRISTINA KOVAČIĆ
22. SANDRA SUTUROVIĆ
23. SAŠA ŠIMIĆ
24. SANJA BUZA
25. IVANA PAUŽIĆ
26. ILONKA VOJNIĆ ZELIĆ
27. LOZIKA HOMOLJA

Eržika Gubičak

Edita Petrekanić

Marija Vojnić

Rozalija Tot Kiš

Nedeljka Šarčević

Kristina Kovačić

Organizacijski odbor:
Branko Horvat,
Jozefa Skenderović,
Antun Lučić,
Marlja Vojnić,
Ladislav Suknović,
Nedeljka Šarčević,
Jelena Prčić,
Stana Billinović

Održavanje ovogodišnje
Kolonije pomogli su:
OŠ "Matija Gubec"

Tavankut
Skupština općine
Subotica
YUCOM Tavankut
Vlada Republike
Hrvatske

Izdaje:
HKPD "Matija Gubec"
Tavankut
Odgovara:

Jozefa Skenderović
Priprema za tisak:
mr. Ervin Čeliković
Tisak:
Old print - Subotica

Ana Šoti

Katarina Skenderović